

320 f

Dirisa Kulubali

**SARIMISIW
LADONNI**

**Gafe In labenna
Balkukan baarada
ni Otiwale ani
Amerkenjamana
ka Jekabaara kono.**

DNAFLA / OHV / USAID

1990

Imprimerie DNAFLA

LAADILIKANW

An bee b'a don ko sarimisi ladonni be galaya samiye baaraw daminstuma na.

A ladonni tilema fe o de b'a to n'a barika, te ban.

O la labenni damadow ka kan ka ke :

- . sarimisiw sanni
- . sarimisiw baloli
- . sarimisiw ka kenya kolosili

Dirisa Kulubali
Zafu kuntigi Welesebugu

San 1990.

QIANGI W. LAJANGU

OPOL

WUSUWA

OPOL

OPOL

OPOL

1. Sarimisi sannu :

Feburuyekalo ye sarimisi sannu waati laban ye cikela fe.

Sarimisi sannu na, cikela ka kan k'i hakili to waleya dow la.

Ndama ka ni sumayamayorow la (i n'a fo Sikaso, Buguni, Yanfoyila, Otiwale, Woroduguyanfan i n'a fo Welesebugu, Kaaba, Bankumana, Guwani.

Mere ni gongan ka ni yorow la, yoro minnu sumaya man bon ten.

Misi minnu be san, olu ka ka kan ka san naani walima san duuru bo.

Ni misi be san, aw k'u ke misi kenemanw ye. Sarimisi puman taamasiyenw file :

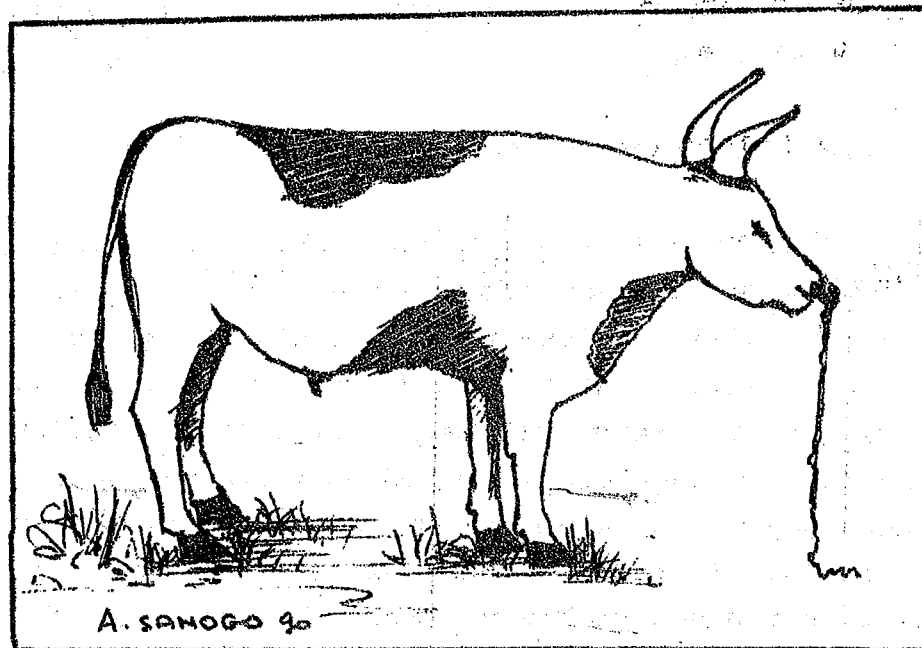
- . a ka surun k'a kogo
- . a ka surun a josen kan,
- . a fasaw n'a disu wagalen don
- . a kokolo tilennen don.

Misi minnu man kan ka san cike kama :

- . misi juguman
- . misi pakelen
- . misi fiyento

- . misi min b'i cun a sen kan
- . misi murato
- . misi min be sogosogo damine n'a ye metere so walima metere 100 boli
- . misi min farikansi yecogo man ni
- . yoro do karilen taamasiyen be soro misi min na. Misi koboli ka kan ka ke a san 2 ni tila walima a san 3.

sarimisi puman be senekela nafa

2. Sarimisi baloli :

a. Misi gumi

K'a ta fonsne tuma na ka tea a bila feburuyekalo la, bagan be balo soro kungo kono, ani forow kono nokala ni kabakala be yoro minnu na.

O tuma, misiw be gen k'u bila binmayorow la, walima forow kono walasa u na nokala soro k'a dun. Misigenna ka kan ka bila misiw ko, misiw man kan ka bila u yere ma.

b. Misi baloli sinsan kono :

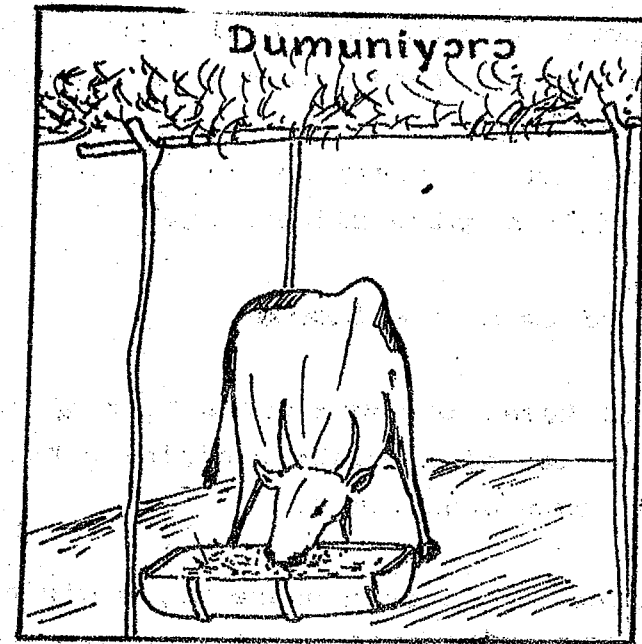
Misi baloli te ne sinsan joli ko. Sinsan be dilan k'a kere naani bee ke metere sabasaba ye. A be dilan ni jiri tigelenw ye, ka ga k'a la. A be bili ni ci, walima nokala ye ka baganw balo lasago a sanfe ani k'u tanga tile ma, jiri fila be balan ni fan do fe walasa misiw b'u kun don olu furance la ka suman dun minenw kono, minnu be sigi sinsan k fe kere la. Bawo, ni suman bilala misiw koro sira an kono, u b'u sen ke k'a yerake, o ko, k'a foroki.

Sinsan labenni :

- . kere naani bee be ke metere 3 ye
- . ga kundama metere 2

Jiri minnu be balamini, u siricogo :

- . folo be siri meterakeme 40, ka bo duguma,
- . filanan be siri meterakeme so, ka bo duguma.

A. SANOGO.

3. Misiw ka balo :

Sanni feburuyekalo ka se, cikela ka kan k'i miiri sarimisiw ka baloko la sinsan kono, ka binjalan, nokala ni kabakala, sokala ni tigakala sara k'u lasagon ka koorikolo ni koorikoloba nini koorisensbaarada ka izini na.

a. Balo dili misiw na sinsan kono

Tilewa fe, tuma min na ni binw tununna kungo kono, n'aw ka foro kono nokalaw bae pimina ka ban baganw fe o waati la, dumuni dili ka kan ka damine sarimisiw na u siriyoro la ; o waati ba ben feburuyekalo dogokun filanan ma.

b. Sarimisiw balo jatemiroscope

Misiw kelen ka suman dunta haks ba bo a girinya haks de la, misiw belebele girinman ka dumuni ka ca ni misiw fagenmannin ta ye.

Ndama min si sara baara ma, o girinya ba soro kilo 200 ni kilo 250 ce, Gongan ni mere minnu sara

baara ye, olu girinya ba soro kilo 300 ni kilo 350 ce.

Jate minecogo file nin ye, min ba se k'an demen ka balo dita don tile kelen kono misiw kelen ma.

c. Misali file :

ni misiw min girinya ye kilo 250 ye, o ka tile kelen balo dunta ba jatemi nin cogo la : kilo 260 : 40 kilo 6,3.

Suman kilo 6,5 ka kan ka di o misiw ma tile o tile.

Ni misiw fila don, n'u girinya ye kelen ye, o ba jatemi nin cogo la :

Suman kilo 6,6 x 2 Suman kilo 13.

Suman kilo 13 ka kan ka di o baganw ma, tile o tile.

4. Suman suguya ani nafa

Suman bee nafa ts kelen ye :

- . Binjalan ni cekala jalan be misi kono fa doron,
- . Koorikoloba labennen izini na, o be do fara misi barika kan, a be do fara a mokundama kan, k'a farisogo deme banaw kelesi la.

O de kama, sarimisi balofenw ka kan ka sugandi.

Misali : sarimisi fila minnu kelen kelen girinya mana ke kilo 250 ye, olu fila ka balo dita be se ka ke nin ye tile o tile :

- . koorisnebaarada ka koorikolobo kilo 2,5
- . kabakala tile 7
- . sokala walima tigakala kilo 3.

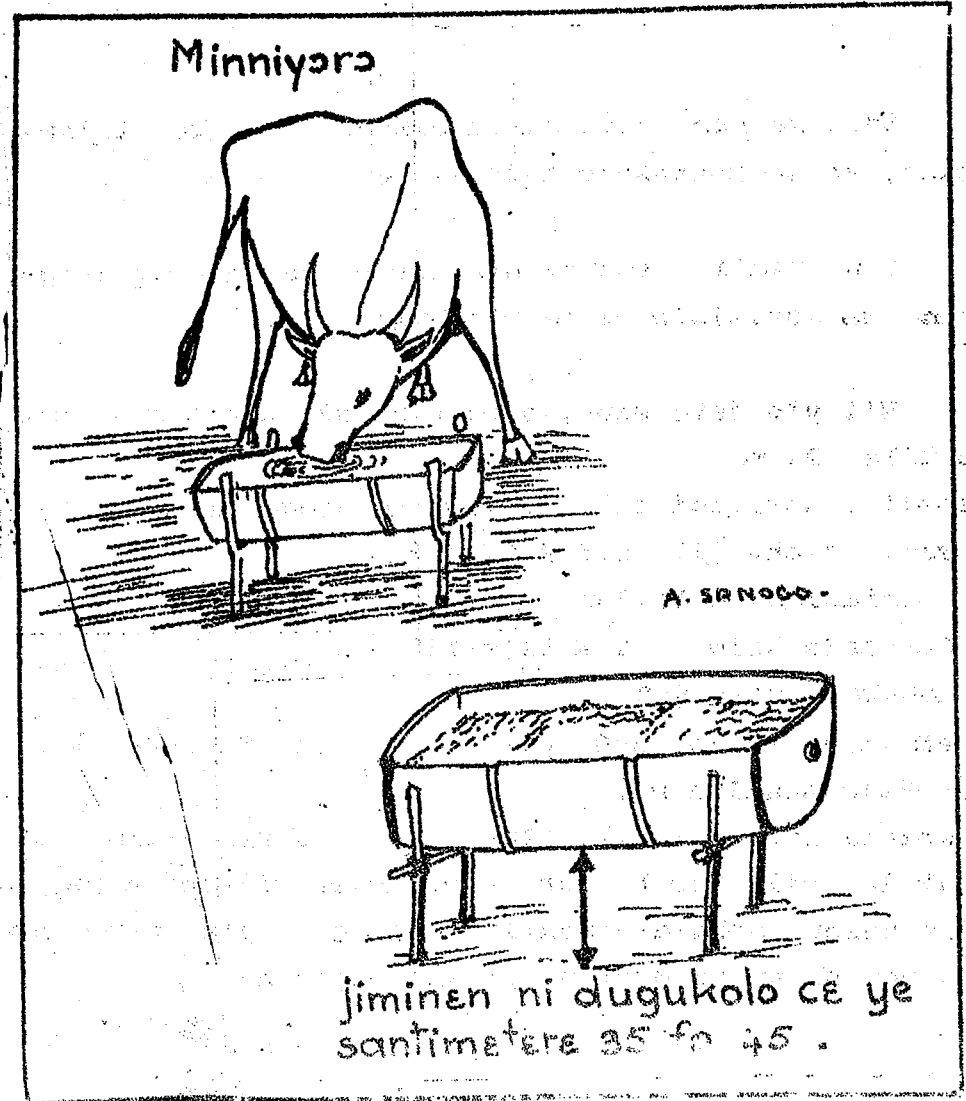
O be ben suman kilo 12,5 ma tile o tile.

Kogo ka kan ka to u koro sanga ni waati bee.

Misiw ka kan ka ji min sine fila tile kono : sogoma ni wula u ka kan k'u min fo k'u fa.

Senekela min b'a fe k'a ka baganw ladumuni koruman, o b'u ka dumuni pese k'a di u ma. Komi o

baara ts se ka ke sanga ni waati bee, a ka ni i ka minen do nini, walima bore min fa be ben suman dita hake ma.

SARIMISI FILA KA TILEMABALO HAKE

Balo ka kan ka di sarimisiw ma, fo ka tilema
foori, ka se zuwenkalo tile 19 ma.

N'o waati temena, binkene be se ka soro kungo
kono, wa sarimisiw be se k'u balo soro.

N'i y'o jate mine, o be ben kalo naani ma, n'o
ye tile 120 ye.

Misali : sarimisi fila kakolen balocogo file :

. korikoloba ~~kilo~~ 2,5 X tile 120 :

korikoloba kilo 300

. kabakala kilo 7 X tile 120 :

kabakala kilo 840

(kabakala kilo 840 be ben taari tilance kono
kabakala sasalen ma,

. sokala kilo 3 X tile 120 sokala kilo 360

(sokala kilo 360 be ben taari kelen tilalen 4 ye, o
tila kelen sokala sasalen ma, n'a y'a soro so
senenen ni suman were ma ragami nogon na).

nejibo ni jofeba sagoli be ke nogon fa fonene
tuma.

nejibo ye mun ye ?

Misibana don ; a mana misi mine, sanga ni waati
bee a neji be bo. O de kama bana in togo kera
konejibo. A daji fana be bo, a kono b'a dimi, joli
be ye a bo la. Misi caman te se ka nejobobana kun, a
mana don sisan kono, a be misi caman mine.

o de kama, forobasagoli be ke san o san, walasa
ka misiw tanga nejibo bana ma.

Jofeba ye mun ye ?

Jofeba fana ye misibana do ye. Ale be sigi misi
disi de la, a be fagonfagon de mine. A mana misi

mine a be sogosogo sanga ni waati bee ; wula fe a ka
jugu kosebe.

N'a kara misi sali sababu ye, i mana o kono
fara k'a disi ci, i b'a kolosi k'a fagonfagon
faralen don galakakolow la. Foroba sogoli be ke san
o san, walasa ka misiw tanga jofeba ma.

Bagan fura be ke misi ko kan an'a kono

~~u ka npera~~ be faga

. ka taamasiyen k'a la.